

Орленко Ірина Миколаївна (Одеса) – аспірантка кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Університету Ушинського

СОЦІОКУЛЬТУРНА АДАПТАЦІЯ МОЛОДІ В СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Трансформаційні процеси в соціумі на границі ХХ і ХХІ століть привели до значущих змін в суспільстві, які ми можемо бачити при переході з одного якісного стану в інший, і які ведуть до заміни даного типу суспільства або культури – іншим. Однією з проблем світового масштабу, значення якої в наші дні все більше зростає, є соціальна дезадаптація. Розуміння суспільства, як культурного феномена дозволяє виділити соціокультурну адаптацію як одну з різновидностей соціальної адаптації. Суб'єктом соціальної адаптації може бути окрема особистість або соціальна група. На рівні особистості соціальна адаптація пов'язана з процесом соціалізації, засвоєнням притаманних оточуючому середовищу культурних норм, цінностей і зразків поведінки, а на рівні соціальної групи – з регулюванням соціальних відносин. Р. Мертон класифікував типи поведінки

людей і адаптації до соціальної життя за критеріями їх відносин до суспільних цілей і соціально схвалюваних способів їх досягнення[2].

Специфіка соціокультурних відносин полягає в тому, що в них має місце синтез соціальних відносин і культури. Такий підхід був запропонований Дюркгеймом, який сказав, що суспільство – це колективне свідомість, т.є. «більш або менш організована сукупність віровчень і почуттів, загальних для всіх членів групи». Цей підхід отримав розвиток у П. Сорокіна. Він ввів поняття «соціокультурного», в якому акцент зроблено не на функціональній взаємозв'язаності частин суспільства, на їх органічному єдності, загальній ціннісній, символічній основі. Він підкреслював, що соціальний світ складається з цільних соціокультурних систем (суперсистем), які відрізняються внутрішнім єдністю. Ця внутрішня інтеграція забезпечується подвійним способом: те, що стосується суспільства (соціальна частина системи) – пов'язано причинно- функціональним єдністю. Те, що стосується культури – логічною інтеграцією, за допомогою значень (через аналогії, виключення, спільність стилю і т.д.). Щоб зрозуміти процеси, що відбуваються в суспільстві, необхідно не тільки встановити функціональну зв'язок окремих одиниць, а виявити їх логіко- смислове єдність [4]

З перших днів перебування в українських вузах іноземними студентами доводиться адаптуватися в найкоротші терміни до незвичної для них соціокультурної, мовної і національної середовища. Культурний бар'єр невидимий, часто він виявляється тільки вже в процесі самої комунікації, і навчити студентів аналізувати етнічні, культурні, соціальні і інші контексти в умовах реальної міжкультурної комунікації і потім контролювати своє комунікативне поведінку в професійних і побутових контактах з «іншими» може бути достатньо успішним в межах проекту соціокультурної адаптації студентів вузу. Тому виникає необхідність розробляти стратегії ефективного адаптації іноземних студентів до нових для них соціокультурних умов життя.

На базі кафедри філософії, соціології і менеджменту соціокультурної діяльності Южноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського було проведено дослідження пріоритетних напрямків в практиці соціальної адаптації і реалізовано проєкт «Соціокультурна

адаптация молодежи» Безусловно, разработанная нами методика не универсальна. Но главное, что нам удалось воплотить – это присутствие в комплексе мероприятий человеческого фактора, на основании которого можно и нужно строить любой проект, что подтверждают полученные контрольные результаты.

Основной целью проекта было изучение особенности адаптации иностранных студентов к новым условиям обучения, быта, культуры, жизни в социуме, их интеграция в студенческую среду; адаптация иностранных студентов к новым условиям обучения, быта, культуры; знакомство с системой социокультурных ценностей; усвоение основных норм мультикультурного общения, принятого в конкретной социальной группе (студенты, аспиранты), преодоление «языкового барьера», развитие креативных способностей творческой личности. Надо отметить, что залогом успешной социальной адаптации стала творческая деятельность, наше непрерывное общение и взаимообмен украинских студентов со студентами -иностранцами, представителями других культур.

Мы можем сделать вывод о том, что социокультурная адаптация иностранных студентов в случае комплексного (социального, культурного, экономического, психологического и политического) решения вопросов наиболее эффективна. Дальнейшая реализация проекта поможет иностранным студентам эффективно адаптироваться к новым социокультурным условиям их жизни и повысит качество и уровень обучения иностранных студентов, обеспечивая высокую мотивированность овладения знаниями, умениями и навыками.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ

1. Агапов Е. П. Адаптация социальная // Социальная работа. Словарь- справочник. Под ред. В.И.Филоненко. М., 1998.
2. Дерманова И. Б. Типы социально-психологической адаптации и комплекс неполноценности. // Вестник СПб. Университета, сер.6, вып.1, №6, с. 59-67.
3. Ионин Л. Г. Социология культуры: путь в новое тысячелетие. М., 2000.
4. Сорокин П. А. Социокультурная динамика и эволюционизм // Американская социологическая мысль. М., 1994.